

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Danske Samlinger

for

Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie.

Udgivne af

Chr. Bruun,
Bibliothekar ved det store kongelige
Bibliothek.

O. Nielsen,
Dr. phil. Arkivar ved Københavns
Raadstue-Arkiv.

og

S. Birket Smith,
Universitetsarkivar og Assistent ved Universitetsbibliotheket.

Anden Række. Andet Bind.

Kjøbenhavn 1872—73.

Forlagt af den Gyldendalske Boghandel (F. Hegel).

G. S. Wibes Bogtrykkeri.

Tillæg til „Gjæstgivergaarde i Kiøbenhavn i ældre Tider.“

Af B. B.

(Danske Samlinger etc. Anden Række, I, S. 243 ff).

Det omtalte store hollandske Gesandtskab, der i 1656 logerede hos Mette Rhode, blev ved dets Ankomst d. 4. Febr. beværtet, og ved denne Leilighed forbrugtes ved Gesandternes eget Taffel 24 Pd. Confect, fordeelt i 24 Skaaler; ved Adelsmændenes Bord 15 Pd. Confect i 20 Skaale, 3 Pd. Sukker til Viin; 4 Lod Røgelsepulver brugtes til Værelserne. Den følgende Dag var atter stort Taffel og der forbrugtes til Middag 24 Pd. Confect i 24 Skaale og til Aften samme Quantum ved Gesandternes Bord. Ved Adelsmændenes til Middag 15 Pd. Confect og til Aften ligeledes 15 Pd.; 12 Pd. Sukker til Viin og Koldskaal, 4 Lod Muskat, 4 Lod Kaneel, 4 Lod Kardemomme. Til Gemakkerne 4 Lod Røgelsepulver. Den 6. Febr. var atter Taffel, ved hvilket forbrugtes det samme Quantum som forrige Dag, den 7. brugtes samme Quantum om Middagen, men om Aftenen 36 Pd. Confect i 36 Skaale.

Vi have i det Foregaaende fortalt, at Ulfeldts Gaard, efter hans Gods's Confiskation, undertiden brugtes til Bolig for fremmede Gesandter og at den store russiske Ambassade i Aaret 1662 her anvistes Bopæl. Dette var et af de største Gesandtskaber, der nogensinde var sendt til det danske Hof, thi det bestod af 95 Personer. Man vilde dengang vide, at Hensigten med dets Komme var at gjøre Forslag om en Forbindelse mellem Czarens Søn og en af de Kongl. danske Prindsesser, men tillige bragte det Underretning om, at Storfyrsten af Moskou vilde overlade Kongen af Danmark 5000 Centner Rug, hvorom Henr. Bielke og Joh. Christopher v.

Körbitz bleve beordrede at underhandle med Gesandterne med Hensyn til Prisen og Transporten¹⁾. Gesandtskabet holdt sit Indtog i Kiøbenhavn d. 19. (29.) November under Ledsagelse af en Mængde Karether og bragtes til Ulfeldts forrige Gaard. Der boede dengang Mette Rhode, som vi før have omtalt, Morten Pletii Enke, der senere ægtede Jacob de Popeliere. Med hende var sluttet en Contract under 5. Nov. 1662 om at bespise Gesandterne samt medhavende Folk, fra den højeste til den laveste, samt levere hvad de behøvede af Øl, dansk Brændeviin, Ildebrand, Lys, Øl mellem Maaltiderne og Sengekæder, for 6 Rigsdaler om Ugen, og for hver Gjest 2 Mark for Maaltidet. De fornemste af Gesandtskabet vare Gregorius Borissinitz, Bogdan Iwannowitz, Abraham Natzewitz og Theodor Athannaseydes. Den 1ste Dec. førtes Gesandterne til Audients paa Kiøbenhavns Slot, ledsagede af 16 Karether; Borgerskabet stod under Stadshauptmand Thuresens Befaling opstilt i to Rækker fra Gesandternes Logi til henimod Slottet, for at holde Passagen aaben, og de medbragte Foræringer, blandt hvilke vare kosbart Peltsværk og flere levende Dyr²⁾, bleve af 150 Personer af den Kongelige Garde baarne og førte foran dem. — Gesandtskabet forblev her til d. 9. April 1663. Vi ville anføre en Prøve af Mette Rhodes Regning og de af hende specificerede Summer, der udvise, at dette Gesandtskab kostede Kongen den dengang meget betydelige Sum af 13772 Rigsdaler.

¹⁾ 1847 sendtes en en flûte udrustet Fregat til Riga for at hente Meel.

²⁾ En af de medbragte Kameler fødte i April 1663 et Føl. Kongens Menagerie paa det nuværende Frederiksberg havde ved Gesandternes Gaver af vilde Dyr erholdt en smuk Tilvæxt. Der indførtes senere et Reglement for Dyrenes Forpleining og der holdtes en Dyrvogter. Denne, hvis Navn i 1671 var Matthias Lauritsen, havde at requirere det fornødne Kiød hos Hofslagter Niels Olufsen. Til tvende Løver var der tilstaaet et Lispund forsk Oxekiød til hver. En ung Løvinde ankom d. 20 Sept. 1671, den store Løve døde 13. Oct. Leoparden fik daglig 6 Pd. Kiød, 2 Tigre hver 4 Pd. og en Lux 4 Pd. Fra 29. Januar 1671 til 26. Apr., da Leoparden døde, leveredes ugentlig 21 Lispund 14 Pd.; fra 26. Apr. til 20. Sept ugentlig 19 Lispund; fra 20 Septbr. til 13. Oct. ugentlig 23 Lispd. 10 Pd.; endelig fra 13. Oct. til 1. Januar 1672 ugentlig 16 Lispd. 10 Pd., som udgjør 943 Lispd. 12 Pd. à 2 Sk. = 314 Rdl. 3 Mrk. 8 Sk. Fra 1ste Januar 1672 til 3. Nov. er ugentlig leveret 16 Lispd. 10 Pd. à 3 Mrk. pr. Lispd. hvilket er for 729½ Lispd. 364 Rdlr. 3 Mrk. 6 Sk.

• Anno 1662 den 20. Nouember di Rydsche Ambassæders paa Hans Kongl. Mayst. allernaadigste Order til mig Indloseret och om Aftenen begyndt at Spiasis, er udi deris Schuitte sterck 95 Perssoner, for huer persson Effer Contracten Om wgen Sex Rixdaller, ehr ordinary		570	R th .	•	℥	•	β
Och dertill tuende Cansely Herremend med deres tuende Tiener		24	—	•	—	•	—
Jacob Schrøder		6	—	•	—	•	—
To foder Marshalch		12	—	•	—	•	—
Viinskencken med Sin Tiener		12	—	•	—	•	—
d. 21. Nov.	til Hestene och Dyrene et Less Høe	•	—	4	—	•	—
	En tønde Haffre a 7½ ℥ Tou skepper Salt a 3 ℥	2	—	1	—	8	—
	Et Rugbrød	•	—	1	—	8	—
d. 22. ds.	3 Gester a 2 ℥ Effer Contracten	1	—	•	—	•	—
	Et less strøelse 3 ℥ 8 β Et less Høe 4 ℥	1	—	1	—	8	—
	En tønde Haffre 7½ ℥ Et Rugbrød 1 ℥ 8 β	1	—	3	—	•	—
d. 23. ds.	En tønde Haffre 7½ ℥ Et Rugbrød 1 ℥ 8 β	1	—	3	—	•	—
d. 24. ds.	4 Gester a 2 ℥	1	—	2	—	•	—
	En tønde Haffre 7½ ℥ et Rugbrød 1 ℥ 8 β	1	—	3	—	•	—
d. 25. ds.	Hans Exelens Gregorius Borissinitz bekom En top Socker vog 4½ ℥ a 24 β	1	—	•	—	6	—
	Ebbeler for 1½ ℥	•	—	1	—	8	—
	Hans Exelens Bogdan Iwannowitz Ebbeler for 1½ ℥	•	—	1	—	8	—
	En tønde Haffre 7½ ℥ Et Rugbrød 1½ ℥	1	—	3	—	•	—
	Eet ℥ Toback 2 Rixd., 2 Dossin Tobakspiber a 8 Sk.	2	—	1	—	•	—
d. 26. ds.	En Gest	•	—	2	—	•	—
	Hans Exelens Gregori Borissinitz Et ℥ Suedtsker a 6 β, ½ ℥ bruneller a 2 ℥ 8 β	•	—	4	—	2	—
	Ebbeler for 1½ ℥	•	—	1	—	8	—
	Hans Exelens Bogdan Iwannowitz Ebbeler for	•	—	1	—	8	—
	Et ℥ Suedtsker 6 β, 1½ ℥ bruneller 2 ℥ 8 β	•	—	4	—	2	—
	Et less Høe for 4 ℥, Nøder for 8 β	•	—	4	—	8	—
	En tønde Haffre 7½ ℥; Et Rugbrød 1 ℥ 8 β	1	—	3	—	•	—
d. 27. ds.	Hans Exelens Gregori Borissinitz Ebbeler for 1 ℥ 8 β, Nøder 6 β	•	—	1	—	14	—
	Et ℥ figen 12 β, 1½ ℥ bruneller a 2½ ℥	•	—	4	—	8	—
	Et ℥ Rosiner 12 β, 2 Citroner a 3 β	•	—	1	—	2	—
	½ ℥ Socker beskøyt a 3 ℥	•	—	1	—	8	—
	hans Exelens Bogdan Iwannowitz Ebbeler for 1½ ℥, Nøder for 6 β	•	—	1	—	14	—
	1½ ℥ Bruneller a 2 ℥ 8 β	•	—	1	—	4	—
Lateris		646	R th .	5	℥	12	β

	Transp.	646 R ^M .	5 R	12 β
d. 27. ds. 1 R Rosiner 12 β		•	—	— 12 —
½ R Socker beskøyt 1½ R, Et R Mandell 24 β		•	— 3 —	• —
Hans Exelens Abraham von Natzewitz Ebbeler for 1 R, Nødder for 6 β		•	— 1 —	6 —
Et R Figen for 12 β		•	— • —	12 —
En tønde Haffre for 7½ R, Et Rugbrød 1½ R	1	—	3 —	• —
Fiske til Fuglene i 6 Dage a 1 R	1	—	• —	• —
4 Høns til Maarene og Hermelinerne a 14 β	•	—	3 —	8 —
1 R Tobak En R ^M , 2 Dossin Piber a 8 β	1	—	1 —	• —
		652 R ^M .	1 R	2 β
Fra d. 27. Nov. til 4. Dec. om Middagen	653	—	3 —	4 —
— d. 4. Dec. til den 11. —	652	—	4 —	7 —
— d. 11. — til den 18. —	646	—	• —	10 —
— d. 18. — til den 25. —	643	—	2 —	6 —
— d. 25. — til den 1. Januar 1663	659	—	• —	12 —
— d. 1. Januar til den 8. —	673	—	• —	14 —
— d. 8 Januar til den 15. —	657	—	2 —	6 —
— d. 15. — — d. 22. —	658	—	2 —	6 —
— d. 22 — — d. 29. —	657	—	5 —	14 —
		6554 R ^M .	• R	1 β.

Herforuden haffver hans Exelens Bogdan Iwannowitz antaget en tiener som er bleffuen Spissit fra d. 18. Dec. 1662 og til den 29. Januar 1663 er 6 Uger a 6 Rix. Hans Exelens Gregori Borissinitz haffver ocksaa antaget en Berider Som ehr Spisset fra d. 15. Januar till den 29de er 2 Uger a 6 Rixdaler

	12	—	• —	• —
	6602 R ^M .	• R	1 β	
fra d. 29. Januari til den 5te february stegen til	7280	—	4 —	5 —
fra d. 5. february til d. 12de —	7948	—	2 —	4 —
fra d. 12. — til d. 19de —	8601	—	4 —	13 —
— d. 19. — — d. 26de —	9263	—	• —	1 —
— d. 26. febr. til d. 5. Martii	9928	—	4 —	5 —
— d. 5. Martii til d. 12de —	10590	—	• —	13 —
— d. 12. — til d. 19de —	11255	—	4 —	9 —
— d. 19. — — d. 26de —	11900	—	• —	7 —
— d. 26. Martii til d. 2. April	12550	—	2 —	13 —
— d. 2. April til d. 9de —	13458	—	5 —	2 —

Iberegnet for 75 faufne Veed a 14 R som Russerne den tid offver die haffuer Woren her haffuer Extra forbrent i deres Badstue til at baade

Noch for huis Gesanterne och deres Folch mig haffver af Hendet och med sig borttagen foruden det de hellers haffuer forderffuet och forkommen af Schylderier, Linnen Kleder och Andet som icke nu Kan angiffues:

2 sullf Skeer	4	—	• —	• —
Lateris	13637 R ^M .	5 R	2 β	

	Transport	13637	℔. 5	℔	2	β
2 sulff vergult Beger paa 35 Lod a 4 ℔ lodet	23	—	2	—	—	—
2 Doser och 1 fad som haffuer weiget 106 ℔ til 24 β	26	—	3	—	—	—
2 Dossin ock 3 tallerchen effter Vegten 27 ℔	6	—	4	—	8	—
1 Skilderi paa en Koberplade med en ebenholt Ramme	20	—	—	—	—	—
3 andere Skilderier stukket til 6 Rdlr. noch 2 skilderier fra hans Exelens Abraham von Natzewitzes Kammer	24	—	—	—	—	—
1 stoer Speil med en ebenholz Ramme, som er bortkommen fra hans Exell. Gregori Borissintz kammer	16	—	—	—	—	—
9 høje stole a 7 ℔ hvoraf Russerne fick 3 med sig og af die andre haffuer de furstskaaren Leret deris støffuel med at flicke ock derefter treet slet forbrent, er tilsammen	10	—	3	—	—	—
Nock 25 Steen Confect-skaaler stukket til 28 β	8	—	—	—	—	—
	13772	℔. 5	℔	10	β	

Mette Rhode.

Fra d. 3. Juni til d. 6. Juni 1670 blev i Carl van Manders Huus paa Tractement for den hollandske Ambassadeur de Wit, hans Excellences Frue og hendes Jomfruer, den hollandske Resident Jochum Jørgensen, Oberstlieutenant Ceremoniemester Speckhahn, Ambassadeurens Kavalerer saa og Hofjunkerne og andre Officerer, samt Kammertienere, Trompetere Kudske og anden medhavende Suite, ligeledes for Hans Kongl. Majestæts forordnede Marskalk Gjõe, Jørgen Urne, Christen Lindenov, Hr. Kruse, Hr. Roderigo, Hr. N. Alten, samt Fodermarskalk, Viinskjænk, Kiøkkenskriver, Kokken, Sølvpoppen, Sukkerbageren med deres Folk, Pager, Laquaier, Drabanter, Officerer, Soldater og adskjelige andre, som opvartede ved Tractementet sammesteds, forbrugt:

Rhinskviin $6\frac{1}{2}$ Ahm. 4 Støpf., Franskviin 10 Oxhoved. 10 Støpf., Sect 1 Anker, Viineddike 14 Støpf., Rostocker Øl 12 Støpf., Rummeldøeß 3 Tønder, Zerbsterøl 2 Fade 20 Støpf., Danziger Øl 3 Fade.